

551.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 3 września 1926 r.

o zaopatrzeniu emerytalnem nieetatowych pracowników Polskich Kolei Państwowych i o zaopatrzeniu pozostałych po nich wdów i sierot, oraz o odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. № 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

ROZDZIAŁ I.

Postanowienia ogólne.

Art. 1. Do czasu wprowadzenia w życie ubezpieczenia emerytalnego pracowników Polskich Kolei Państwowych, oraz ubezpieczenia od nieszczęśliwych wypadków, przyznaje się pracownikom nieetatowym tych kolei i pozostałym po nich wdowom i sierotom, obywatelom Państwa Polskiego, względnie Wolnego Miasta Gdańska, zaopatrzenia według zasad, określonych niniejszem rozporządzeniem.

Rozporządzenie niniejsze nie obejmuje pracowników kontraktowych oraz pracowników próbnych i czasowych.

Z chwilą mianowania pracownika nieetatowego pracownikiem etatowym, niniejsze rozporządzenie traci względem niego swą moc obowiązującą.

Opłata.

Art. 2. Pracownicy, objęci niniejszem rozporządzeniem wnoszą miesięczną opłatę w wysokości 6% kwoty ostatniej płacy dziennej pomnożonej przez obowiązkową miesięczną ilość dni roboczych, w wymiarze dla samotnych z uwzględnieniem dodatku regulacyjnego.

Pracownicy parowozowi, zajęci stale na parowozach, oraz pracownicy w służbie konduktorskiej, za-

jęci stale przy obsłudze pociągów, wnoszą opłatę w wysokości 9% powyższej kwoty (art. 14).

Zaliczenie poprzedniego czasu służby.

Art. 3. 1) Czas, spędzony przed objęciem pracownika niniejszem rozporządzeniem na polskiej służbie państwowej, opłacany opłatą, oraz czas spędzony na służbie kolejowej tak państwowej, jak i prywatnej, bez względu na to, czy była to służba w Państwie Polskiem, czy w jednym z b. państw zaborczych, opłacany składkami emerytalnymi, lub zabezpieczeniowemi, zalicza się do wysługi emerytalnej, osiągniętej z mocy niniejszego rozporządzenia, bez opłaty, o ile pracownik składek tych nie podjął.

Pracownik ten traci tem samem na rzecz Skarbu Państwa wszelkie prawa, przysługujące mu z tytułu opłacania rzeczonych składek.

O ile pracownik podjął wpłacone składki, czas poprzedniej służby zalicza mu się w myśl postanowień p. 2 niniejszego artykułu.

Czas spędzony na służbie w wojsku polskiem, a mianowicie: na służbie obowiązkowej, w czasie mobilizacji oraz na ćwiczeniach, zalicza się do wysługi emerytalnej bez opłaty.

Właściwe instytucje ubezpieczeniowe prześlą Polskim Kolejom Państwowym, zgodnie z postanowieniami odnośnej ustawy ubezpieczeniowej, względnie rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej, wydanego w porozumieniu z Ministrem Kolei, udziały tych pracowników, objętych niniejszem rozporządzeniem, którym zaliczono z mocy p. 1 niniejszego artykułu do wysługi emerytalnej czas poprzedniej służby, opłacany składkami ubezpieczeniowemi z tytułu ustawowego obowiązku ubezpieczenia na wypadek niezdolności do pracy, na starość i na wypadek śmierci.

2) Czas spędzony przed objęciem pracownika niniejszem rozporządzeniem na polskiej służbie państwowej, oraz czas spędzony na służbie kolejowej tak państwowej jak i prywatnej, bez względu na to, czy to była służba w Państwie Polskiem, czy w jednym z b. państw zaborczych, nie opłacany opłatą względnie składkami emerytalnymi, lub zabezpieczeniowemi, zalicza się na żądanie pracownika do jego wysługi emerytalnej, osiągniętej z mocy niniejszego rozporządzenia, po poprzedniem uiszczeniu należności za to zaliczenie w wysokości opłaty, określonej art. 2 niniejszego rozporządzenia, obliczonej za cały czas, podlegający zaliczeniu, biorąc za podstawę obliczenia kwotę podstawy wymiaru zaopatrzenia (art. 13), należną pracownikowi tytułem poborów służby czynnej w miesiącu zgłoszenia odnośnego żądania wraz z 6% rocznemi odsetkami składanemi.

Wdowa lub sieroty po zmarłym pracowniku lub emerycie, którzy nie uiścili w całości należności za zaliczenie poprzedniego czasu służby, pragnący korzystać z tego zaliczenia, muszą uiścić zaległą część tej należności.

Zarówno pracownik (emeryt) jak i pozostała po nim wdowa, względnie dzieci korzystają z zaliczenia czasu poprzedniej służby dopiero od pierwszego dnia miesiąca następującego po całkowitem wpłaceniu należności za to zaliczenie.

Pracownikowi (emerytowi), lub pozostałej po nim wdowie i dzieciom, którzy przed zupełnym wypłaconiem należności za zaliczenie czasu poprzedniej służby zrezygnują z tego zaliczenia, zwraca się wpłaconą kwotę bez procentów.

W tym przypadku osoby te tracą raz na zawsze prawo do zaliczenia tego czasu.

3. W razie ponownego przyjęcia byłego pracownika kolejowego, który pobierał już zaopatrzenie emerytalne, na służbę kolejową, wstrzymuje się wypłatę tego zaopatrzenia z dniem wypłaty poborów służby czynnej i zalicza mu się do jego wysługi emerytalnej, zaczynającej się od dnia ponownego objęcia służby, cały czas, który stanowił podstawę wymiaru zaopatrzenia, bez opłaty.

Zaświadczenie o wysłudze emerytalnej.

Art. 4. Zarząd Polskich Kolei Państwowych obowiązany jest wydać każdemu pracownikowi zaświadczenie, stwierdzające od jakiej daty liczy mu się nieprzerwanie wysługa emerytalna.

W zaświadczeniu nie uwzględnia się czasu, który ma być zaliczony, dopóki należność za to zaliczenie nie została całkowicie wpłacona.

Prawo wyboru zaopatrzeń.

Art. 5. Z funduszy państwowych można pobierać tylko jedno zaopatrzenie emerytalne, wdowie wzgl. sieroce.

W razie, gdyby pracownikowi, względnie pozostałej po nim rodzinie, służyło także z innego tytułu prawo do zaopatrzenia (emerytalnego, wdowiego wzgl. sierociego) wypłacanego z funduszy państwowych, uprawniony ma prawo wyboru.

Powyższe prawo wyboru zaopatrzeń realizuje uprawniony w formie zrzeczenia się prawa do jednego z nich.

Wyjątek stanowią zaopatrzenia, do których użytko prawo z mocy ustawy z dnia 23 marca 1922 r. (Dz. U. R. P. № 26 poz. 212), których pobieranie przysługuje uprawnionym pomimo, że pobierają zaopatrzenia z mocy niniejszego rozporządzenia.

Kompetencja przyznawania świadczeń.

Art. 6. Wszelkie świadczenia, wynikające z niniejszego rozporządzenia, przyznaje i wymierza Zarząd Polskich Kolei Państwowych.

Wypłata zaopatrzeń.

Art. 7. Zaopatrzenia, wynikające z niniejszego rozporządzenia, płatne są pierwszego dnia każdego miesiąca zgóry.

Emeryt (wdowa, sierota), który świadomie wprowadził władzę w błąd, celem uzyskania bezprawnie zaopatrzenia emerytalnego (wdowiego, sierociego), odprawy, lub zwrotu kosztów pogrzebu, obowiązany jest, niezależnie od odpowiedzialności sądowo-karnej, wynagrodzić Skarbowi Państwa wyrządzoną szkodę.

O ile kto w podobny sposób uzyskał wyższy wymiar zaopatrzenia emerytalnego od przypadającego mu w myśl niniejszego rozporządzenia, traci pra-

wo do dalszego pobierania zaopatrzenia, niezależnie od odpowiedzialności sądowo-karnej i obowiązku zwrotu szkody, wyrządzonej Skarbowi Państwa.

Zmiany wysokości przyznanych zaopatrzeń.

Art. 8. Zmiany płac, stosowane do pracowników Polskich Kolei Państwowych, będą automatycznie stosowane do zaopatrzeń, przyznanych na mocy niniejszego rozporządzenia.

Natomiast wszelkie zmiany płac tych pracowników, spowodowane przeseregowaniem poszczególnych stanowisk, nie mają wpływu na wysokość zaopatrzeń, do których powstało prawo przed terminem przeseregowania.

Zapowiedzenia i zajęcia.

Art. 9. Zaopatrzenia emerytalne, zaopatrzenia wdowie, sieroce oraz odprawy, mogą ulec zapowiedzeniu i zajęciu sądowemu tylko z tytułu alimentów, jako też zapowiedzeniu i zajęciu sądowemu lub administracyjnemu z tytułu należności Skarbu Państwa, obciążających uprawnionego.

Wysokość zapowiedzeń i zajęć wynosi: dla alimentów $\frac{2}{5}$ zaopatrzeń, względnie odprawy, dla należności Skarbu Państwa $\frac{1}{5}$ zaopatrzeń a $\frac{2}{5}$ odprawy.

Pogrzebowe nie ulega zapowiedzeniu ani też zajęciu.

Odwołanie.

Art. 10. Przeciw orzeczeniom, wydanym w sprawach unormowanych niniejszym rozporządzeniem, przysługuje prawo odwołania w terminie 30-to dniowym w normalnym toku instancyj.

Bieg terminu rozpoczyna się z dniem następującym po dniu doręczenia.

Jeśli koniec terminu przypada na niedzielę, lub rz. kat. święto uroczyste, termin kończy się następnego dnia powszedniego. Terminu nie uważa się za zaniedbany, jeśli przed jego upływem odwołanie wysłano pocztą.

ROZDZIAŁ II.

Zaopatrzenie emerytalne.

Prawo do zaopatrzenia emerytalnego.

Art. 11. Prawo do zaopatrzenia emerytalnego nabywa pracownik w razie rozwiązania stosunku służbowego:

- 1) jeśli ukończył 60 lat życia i ma co najmniej 15 lat wysługi emerytalnej,
- 2) bez względu na wiek, jeśli osiągnął już 35 lat wysługi emerytalnej,
- 3) jeśli stosunek służbowy rozwiązano z powodu fizycznej lub umysłowej niezdolności pracownika do pełnienia obowiązków służbowych, jeśli pracownik ma co najmniej 5 lat wysługi emerytalnej,
- 4) bez względu na okres osiągniętej wysługi emerytalnej, jeśli stosunek służbowy rozwią-

zano z powodu niezdolności pracownika do pełnienia obowiązków służbowych, spowodowanej nieszczęśliwym wypadkiem, któremu uległ w służbie.

Pracownik nie ma prawa do zaopatrzenia emerytalnego, jeśli wypadek ten spowodował rozmyślnie, lub wywołał go wskutek popełnienia czynu karygodnego, stwierdzonego w drodze sądowo-karnej,

- 5) jeśli stosunek służbowy rozwiązano z powodu zmian ustroju kolejnictwa, lub też z powodu redukcji personelu, jeśli pracownik ma co najmniej 15 lat wysługi emerytalnej.

Rozwiązanie stosunku służbowego za karę, lub z powodu rezygnacji ze służby nie uprawnia pracownika do zaopatrzenia emerytalnego.

W razie, jeśli stosunek służbowy rozwiązany zostanie z pracownikiem, objętym niniejszym rozporządzeniem a pracownik nie nabędzie z mocy niniejszego artykułu prawa do zaopatrzenia emerytalnego, przekażą Polskie Koleje Państwowe właściwej instytucji ubezpieczeniowej podwójną sumę opłat, uiszczonych w myśl art. 2 niniejszego rozporządzenia oraz podwójną sumę należności za zaliczenie czasu poprzedniej służby, uiszczonej w myśl p. 2, art. 3 tegoż rozporządzenia, celem zaliczenia mu odpowiedniego okresu ubezpieczenia zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej, wydanego w porozumieniu z Ministrem Kolei, o ile pracownik ten do trzech lat, licząc od dnia rozwiązania stosunku służbowego, podejmie pracę, uzasadniającą ustawowy obowiązek ubezpieczenia na wypadek niezdolności do pracy, na starość i na wypadek śmierci.

Okres trwania zaopatrzenia emerytalnego.

Art. 12. Zaopatrzenie emerytalne, przyznane na mocy art. 11 niniejszego rozporządzenia, przysługuje uprawnionemu od dnia następującego po dniu wstrzymania wypłaty poborów służby czynnej do śmierci, jeżeli wcześniej nie utraci tego prawa z powodów wyszczególnionych w art. 16 i 17 niniejszego rozporządzenia.

Jednakże Zarząd Polskich Kolei Państwowych może poddawać oględzinom lekarskim emeryta, któremu przyznano zaopatrzenie emerytalne w myśl postanowień art. 11 p. 3 i 4 niniejszego rozporządzenia. W razie stwierdzenia, że emeryt odzyskał zdolność do pełnienia obowiązków służbowych, Zarząd Polskich Kolei Państwowych ma prawo powołać go na służbę na stanowisko nie niższe od zajmowanego przed rozwiązaniem stosunku służbowego.

Również i emeryt, któremu przyznano zaopatrzenie emerytalne z mocy art. 11 p. 5 niniejszego rozporządzenia, może być w ciągu pierwszych 6 miesięcy, licząc od dnia rozwiązania stosunku służbowego, powołany na służbę, na stanowisko nie niższe od poprzednio zajmowanego.

Podstawa wymiaru zaopatrzenia.

Art. 13. Za podstawę wymiaru zaopatrzenia emerytalnego przyjmuje się ostatnio pobieraną płacę

dzienną uprawnionego, pomnożoną przez obowiązującą miesięczną ilość dni roboczych, w wymiarze dla samotnych, z uwzględnieniem dodatku regulacyjnego przez cały czas jego istnienia, jeśli ten dodatek przysługiwał pracownikowi w dniu rozwiązania z nim stosunku służbowego.

Wymiar zaopatrzenia emerytalnego.

Art. 14. Za okres 15 lat wysługi emerytalnej zaopatrzenie emerytalne wynosi 50% kwoty, przyjętej w myśl art. 13 niniejszego rozporządzenia za podstawę wymiaru.

Za każdy dalszy rok wysługi zaopatrzenie wzrasta o 2,5% tej kwoty tak, że po osiągnięciu 35 lat lub więcej wysługi emerytalnej, zaopatrzenie to wynosi 100% kwoty, przyjętej za podstawę wymiaru.

Ułamki roku, wynoszące więcej niż 6 miesięcy, liczy się za cały rok, wynoszących zaś mniej niż 6 miesięcy nie uwzględnia się.

Jeśli pracownik, który na podstawie art. 11 p. 3 i 4 niniejszego rozporządzenia nabył prawo do zaopatrzenia emerytalnego, nie ma jeszcze 15 lat wysługi emerytalnej, za podstawę wymiaru tego zaopatrzenia przyjmuje się 15-to letni okres wysługi.

Każdy pełny rok opłacany podwyższoną opłatą (art. 2, ust. 2) liczy się przy wymiarze zaopatrzenia półtorakrotnie.

Odszkodowanie za nieszczęśliwe wypadki.

Art. 15. Pracownikowi, który z powodu nieszczęśliwego wypadku w służbie stał się niezdolny do pełnienia obowiązków służbowych, nadto zaś utracił zdolność do zarobkowania, przyznaje się niezależnie od zaopatrzenia, należnego mu z mocy art. 14 niniejszego rozporządzenia, odszkodowanie, w wysokości zależnej od stopnia utraty zdolności do zarobkowania, a mianowicie:

W razie utraty 100% zdolności do zarobkowania — 50% kwoty podstawy wymiaru zaopatrzenia; w razie utraty części zdolności do zarobkowania — część 50% kwoty podstawy wymiaru zaopatrzenia, odpowiadającą procentowi utraty tej zdolności.

Pracownik nie ma prawa do tego odszkodowania, jeśli wypadek spowodował rozmyślnie lub wywołał go wskutek popełnienia czynu karygodnego, stwierdzonego w drodze sądowo-karnej.

Zarządowi Polskich Kolei Państwowych przysługuje prawo poddawania oględzinom lekarskim osób, którym przyznano z mocy niniejszego artykułu odszkodowanie, celem stwierdzenia wysokości stopnia niezdolności do zarobkowania.

W razie stwierdzenia zmiany stopnia niezdolności do zarobkowania, podwyższa się względnie obniża odpowiednio odszkodowanie a to od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu stwierdzenia tej zmiany.

Jeśli pobierający odszkodowanie uchyła się od oględzin lekarskich, wstrzymuje się czasowo wypłatę tegoż i wznowia się ją w należnej wysokości, względnie wstrzymuje na stałe dopiero wówczas, gdy emeryt podda się tym oględzinom.

W razie wznowienia wypłaty odszkodowania wypłaca się je za cały czas przerwy, od dnia następującego po dniu czasowego wstrzymania go.

Utrata prawa do zaopatrzenia emerytalnego.

Art. 16. Emeryt traci prawo do zaopatrzenia (wraz z dodatkiem z art. 15):

- 1) w razie utraty obywatelstwa polskiego, lub obywatelstwa Wolnego Miasta Gdańska,
- 2) w razie wstąpienia do klasztoru,
- 3) gdy zostanie wyrokiem sądowym prawomocnie skazany, skazanie zaś pociąga za sobą utratę zdolności do piastowania urzędu publicznego, lub utratę prawa do pobierania zaopatrzenia emerytalnego,
- 4) jeśli powołany na służbę (art. 12, ust. 2 i 3) nie uczyni zadość wezwaniu w terminie 30-dniowym, licząc od dnia otrzymania wezwania.

Wstrzymanie wypłaty zaopatrzenia emerytalnego.

Art. 17. Prawo do pobierania zaopatrzenia emerytalnego (wraz z dodatkiem z art. 15) nie przysługuje:

- 1) na okres przebywania dłużej niż pół roku po za granicami Rzeczypospolitej Polskiej, lub W. M. Gdańska, o ile Minister Kolei w porozumieniu z Ministrem Skarbu nie udzieli zezwolenia na korzystanie z zaopatrzenia po za okres powyższy,
- 2) na okres zajmowania jakiegokolwiek stanowiska na służbie w instytucji państwowej, lub samorządowej tak polskiej, jak i obcej, do którego przywiązane jest stałe wynagrodzenie,
- 3) na okres piastowania mandatu poselskiego, lub senatorskiego.

Po ustaniu przyczyny wstrzymania wypłaty zaopatrzenia emerytalnego na mocy niniejszego artykułu, wznawia się wypłatę tego zaopatrzenia od pierwszego dnia miesiąca następującego po zgłoszeniu się o nie.

Nadto można czasowo wstrzymać wypłatę zaopatrzenia emerytalnego emerytowi, który w przypadkach przewidzianych w art. 12 ust. 2 niniejszej ustawy uchyla się od oględzin lekarskich. Wypłatę wstrzymanego czasowo zaopatrzenia emerytalnego wznawia się, względnie powołuje się emeryta na służbę dopiero wówczas, gdy emeryt podda się tym oględzinom. W razie wznowienia wypłaty zaopatrzenia wypłaca się je za cały czas przerwy od dnia następującego po dniu czasowego wstrzymania go.

ROZDZIAŁ III.

Zaopatrzenie wdowie.

Prawo do zaopatrzenia wdowiego.

Art. 18. Prawo do zaopatrzenia wdowiego przysługuje, o ile małżeństwo trwało nieprzerwanie dwa lata:

- 1) wdowie po b. pracowniku, który w dniu śmierci miał prawo do zaopatrzenia emerytalnego,
- 2) wdowie po pracowniku, który w dniu śmierci posiadał co najmniej 5 lat wysługi emerytalnej,
- 3) wdowie, bez względu na czas wysługi emerytalnej męża, jeśli przyczyną śmierci jego był nieszczęśliwy wypadek, uprawniający do pobierania zaopatrzenia emerytalnego (art. 11 punkt 4).

Wdowa nie ma prawa do zaopatrzenia wdowiego:

- 1) jeśli w dniu śmierci męża nie żyła z nim w wspólności małżeńskiej, rozdział zaś małżeństwa przeprowadzono sądownie bez obowiązku męża do jej utrzymania,
- 2) jeśli małżeństwo zostało zawarte z emerytem. Przepis ten nie stosuje się jednak do wdowy, której zmarły mąż po zawarciu z nią małżeństwa wstąpił ponownie na służbę kolejową.

Zaopatrzenie żony zaginionego pracownika względnie emeryta.

Art. 19. Żonie pracownika zaginionego bez wieści może być przyznane tymczasowe zaopatrzenie wdowie na warunkach wskazanych w art. 18 niniejszego rozporządzenia.

Powyższe postanowienie ma analogiczne zastosowanie do żony emeryta zaginionego bez wieści.

Wypłatę zaopatrzenia tego wstrzymuje się, jeśli uprawniona po upływie czasu wymaganego ustawowo do sądowego uznania zaginionego za zmarłego, nie złoży dowodu, że wdrożyła kroki w właściwym sądzie celem uzyskania odnośnej uchwały.

Przyznanie zaopatrzenia żonie w razie skazania męża.

Art. 20. Żonie emeryta, który wskutek skazania prawomocnym wyrokiem sądowym utracił prawo do zaopatrzenia emerytalnego, można przyznać zaopatrzenie na warunkach wskazanych w art. 18 ust. 1 p. 1 niniejszego rozporządzenia, do wysokości zaopatrzenia wdowiego.

Zaopatrzenie to można przyznać na stałe, lub na pewien określony przeciąg czasu.

Wymiar zaopatrzenia wdowiego.

Art. 21. Zaopatrzenie wdowie wynosi 50% tego zaopatrzenia emerytalnego, które zmarły mąż pobierał ostatnio przed śmiercią (bez dodatku z art. 15), względnie do którego miałby prawo z mocy art. 11, 12, 13 i 14 niniejszego rozporządzenia.

Jeśli śmierć pracownika nastąpiła skutkiem nieszczęśliwego wypadku, uprawniającego do odszkodowania z mocy art. 15 niniejszego rozporządzenia, podwyższa się, tytułem odszkodowania za śmierć męża, obliczone według postanowienia ustępu 1-go niniejszego artykułu zaopatrzenie wdowie o 20% pięćdziesięcioprocentowej kwoty podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego (art. 13).

Okres trwania zaopatrzenia wdowiego.

Art. 22. Prawo do pobierania przyznanego wdowie zaopatrzenia wdowiego przysługuje jej od dnia następującego po dniu wstrzymania wypłaty poborów czynnej służby, lub zaopatrzenia emerytalnego zmarłego męża dożywotnio, o ile nie utraci tego prawa z powodów wyszczególnionych w art. 24 i 25 niniejszego rozporządzenia.

Odprawa wdowia.

Art. 23. Wzamin za pobierane zaopatrzenie wdowie można przyznać wdowie za jej zgodą jednorazową odprawę w wysokości sumy jednorocznego zaopatrzenia wdowiego.

W razie ponownego zawarcia małżeństwa otrzymuje wdowa jednorazową odprawę w tej samej wysokości.

Utrata prawa do zaopatrzenia wdowiego.

Art. 24. Wdowa traci prawo do zaopatrzenia:

- 1) w razie utraty obywatelstwa polskiego lub obywatelstwa W. M. Gdańska,
- 2) w razie wypłacenia jej odprawy z art. 23 niniejszego rozporządzenia,
- 3) w razie wstąpienia do klasztoru,
- 4) gdy zostanie wyrokiem sądowym prawomocnie skazana, skazanie zaś pociąga za sobą utratę zdolności do piastowania urzędu publicznego, względnie utratę prawa do zaopatrzenia wdowiego,
- 5) w razie ponownego zawarcia małżeństwa.

Wstrzymanie wypłaty zaopatrzenia wdowiego.

Art. 25. Wypłatę zaopatrzenia wdowiego wstrzymuje się:

- 1) na okres przebywania dłużej niż pół roku po za granicami Rzeczypospolitej Polskiej, lub W. M. Gdańska, o ile Minister Kolei w porozumieniu z Ministrem Skarbu nie udzieli zezwolenia na korzystanie z zaopatrzenia poza powyższy okres,
- 2) na okres zajmowania jakiegokolwiek stanowiska na służbie w instytucji państwowej lub samorządowej, tak polskiej jak i obcej, do którego przywiązane jest stałe wynagrodzenie,
- 3) na okres pobierania zaopatrzenia z tytułu śmierci na zasadzie innych ustaw, lub przepisów, jeśli świadczenia te płyną z funduszków państwowych, lub samorządowych. Postanowienie to nie stosuje się względem wdów po weteranach powstań narodowych, które otrzymują zaopatrzenie na mocy ustawy z dnia 23 marca 1922 r. (Dz. U. R. P. № 26 poz. 212),
- 4) na okres piastowania mandatu poselskiego, lub senatorskiego.

Po ustaniu przyczyny wstrzymania wypłaty zaopatrzenia wdowiego z mocy niniejszego artykułu, wznawia się wypłatę tego zaopatrzenia od pierwszego dnia miesiąca następującego po zgłoszeniu się o nie.

ROZDZIAŁ IV.

Zaopatrzenia sieroce.

Prawo do zaopatrzenia sierocego.

Art. 26. Prawo do zaopatrzenia sierocego przysługuje dzieciom zarówno ślubnym jak i uprawnionym:

- 1) byłego pracownika, który w chwili śmierci miał prawo do zaopatrzenia emerytalnego,
- 2) pracownika, który w dniu śmierci miał co najmniej 5 lat wysługi emerytalnej,
- 3) pracownika, bez względu na czas wysługi emerytalnej, jeśli przyczyną śmierci jego był nieszczęśliwy wypadek, uprawniający do pobierania zaopatrzenia emerytalnego.

Te same prawa przysługują ślubnym względnie uprawnionym dzieciom po matce (pracownicze), o ile ojciec ich nie żyje, po nim zaś nie mają prawa do zaopatrzenia sierocego.

Zaopatrzenie dzieci zaginionego pracownika lub emeryta.

Art. 27. Dzieciom pracownika zaginionego bez wieści może być przyznane tymczasowe zaopatrzenie sieroce na warunkach wskazanych w art. 26 niniejszego rozporządzenia. Powyższe postanowienie stosuje się analogicznie do dzieci emeryta, zaginionego bez wieści.

Wypłatę powyższych zaopatrzeń wstrzymuje się, jeśli uprawnieni do ich poboru po upływie czasu, wymaganego ustawowo do sądowego uznania zaginionego za zmarłego, nie złożą dowodu, że wdrożyli kroki w właściwym sądzie celem uzyskania odnośnej uchwały.

Przyznanie zaopatrzenia sierocego w razie skazania ojca lub matki.

Art. 28. Dzieciom emeryta, który wskutek skazania go prawomocnym wyrokiem sądowym utracił prawo do zaopatrzenia emerytalnego, można przyznać zaopatrzenie na warunkach wskazanych w art. 26 niniejszego rozporządzenia, do wysokości zaopatrzenia sierocego.

Zaopatrzenia te można przyznać na stałe, lub na pewien określony przeciąg czasu.

Wymiar zaopatrzenia sierocego.

Art. 29. Zaopatrzenie sieroce wynosi:

- 1) w razie śmierci ojca, jeśli pozostała wdowa ma prawo do pobierania zaopatrzenia wdowiego, 25% zaopatrzenia wdowiego z tem ograniczeniem, że suma zaopatrzeń przyznanych wszystkim sierotom nie może przekraczać 100% zaopatrzenia wdowiego,
- 2) w razie śmierci ojca, jeżeli wdowa nie żyje, lub też nie ma prawa do zaopatrzenia wdowiego, względnie na mocy art. 24 lub 25 niniejszego rozporządzenia nie pobiera zaopatrzenia wdowiego, 50% zaopatrzenia wdowiego z tem ograniczeniem, że suma zaopatrzeń sierocych nie może przekraczać 100%

zaopatrzenia emerytalnego, które zmarły ojciec pobierał, względnie do którego miałby być prawo z mocy art. 11, 12, 13 i 14 niniejszego rozporządzenia,

- 3) w razie śmierci matki (pracowniczkii kolejowej) 25% zaopatrzenia emerytalnego, które zmarła pracowniczka pobierała, względnie do którego miałaby być prawo z mocy art. 11, 12, 13 i 14 niniejszego rozporządzenia z tem ograniczeniem, że suma zaopatrzeń sierocych nie może przekraczać tego zaopatrzenia emerytalnego.

Jeśli pozostało więcej niż czworo sierot, mających prawo do zaopatrzenia sierociego i wskutek tego suma normalnych zaopatrzeń sierocych przekraczałaby kwotę, wynikłą z ograniczenia ustanowionego w p. 1, 2 i 3 niniejszego artykułu, zmniejsza się odpowiednio i równomiernie poszczególne zaopatrzenia sieroce.

W myśl powyższego postanowienia zmniejszone zaopatrzenia sieroce podwyższa się odpowiednio i równomiernie, aż do normalnej wysokości, w miarę jak poszczególne sieroty tracą prawo do pobierania zaopatrzenia.

Jeśli śmierć ojca (matki) nastąpiła skutkiem nieszczęśliwego wypadku, uprawniającego do odszkodowania z mocy art. 15 niniejszego rozporządzenia, podwyższa się tytułem odszkodowania za śmierć ojca (matki) zaopatrzenia sieroce, obliczone według postanowień niniejszego artykułu o 10% pięćdziesięcioprocentowej kwoty podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego (art. 13). Zaopatrzenia sieroce podwyższone z tytułu odszkodowania mogą przewyższać kwotę, wynikłą z ograniczenia, ustanowionego w p. 1, 2 i 3 niniejszego artykułu.

Okres trwania zaopatrzenia sierociego.

Art. 30. Sierotom przysługuje prawo pobierania zaopatrzeń sierocych przyznanych im na zasadach niniejszego rozporządzenia, od dnia następującego po dniu wstrzymania wypłaty poborów służby czynnej ojca (matki) względnie od pierwszego dnia następującego miesiąca po wstrzymaniu wypłaty zaopatrzenia emerytalnego ojca (matki), względnie zaopatrzenia wdowiego, ewentualnie od pierwszego dnia następującego miesiąca po nastaniu warunków, przewidzianych w art. 26 ust. 2 niniejszego rozporządzenia do ukończenia 18 lat życia, jeśli wcześniej nie utracą tego prawa z powodów przewidzianych w art. 31 i 32 niniejszego rozporządzenia.

Utrata prawa do zaopatrzenia sierociego.

Art. 31. Utrata prawa do zaopatrzenia sierociego następuje:

- 1) w razie śmierci sieroty,
- 2) w razie zawarcia związku małżeńskiego przez sierotę,
- 3) w razie utraty przez sierotę obywatelstwa polskiego lub obywatelstwa Wolnego Miasta Gdańska,
- 4) gdy sierota zostanie prawomocnym wyrokiem sądowym skazana, skazanie zaś pociąga za

sobą utratę zdolności do piastowania urzędu publicznego, względnie utratę prawa do zaopatrzenia sierociego,

- 5) w przypadku uzyskania przez sierotę w jakikolwiek bądź inny sposób stałych środków utrzymania.

Wstrzymanie wypłaty zaopatrzenia sierociego.

Art. 32. Wypłatę zaopatrzenia sierociego wstrzymuje się:

- 1) na okres przebywania dłużej niż pół roku poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, lub W. M. Gdańska, o ile Minister Kolei w porozumieniu z Ministrem Skarbu nie udzieli zezwolenia na korzystanie z zaopatrzenia po za powyższy okres,
- 2) na okres pobierania zaopatrzenia z tytułu śmierci ojca lub matki, na zasadzie innych ustaw lub przepisów, o ile świadczenia te płyną z funduszków państwowych lub samorządowych,
- 3) na okres uwzględnienia sieroty przy wymiarze uposażenia funkcjonariusza instytucji państwowej, samorządowej lub Polskich Kolei Państwowych (matka, ojczym, macocha),
- 4) w razie wstąpienia do klasztoru na czas przebywania w nim.

Po ustaniu przyczyny wstrzymania wypłaty zaopatrzenia sierociego na mocy niniejszego artykułu, wznawia się wypłatę tego zaopatrzenia od pierwszego dnia miesiąca następującego po zgłoszeniu się o nie.

Przyznanie zaopatrzenia sierociego po ukończeniu 18 lat życia sieroty.

Art. 33. Sierota, która ukończyła 18 lat życia, ma prawo do zaopatrzenia sierociego na warunkach art. 26 niniejszego rozporządzenia:

- 1) jeśli z powodu choroby, lub ułomności fizycznych lub umysłowych jest niezdolna do zarobkowania i nie ma żadnych źródeł utrzymania,
- 2) jeśli odbywa studja w zakładach naukowych; w tym przypadku jednak nie dłużej, jak do dnia osiągnięcia pełnoletności.

Zaopatrzenia sieroce z niniejszego artykułu przyznaje się z roku na rok.

ROZDZIAŁ V.

Zwrot kosztów pogrzebu.

Art. 34. W razie śmierci emeryta należy się osobie, która pokryła kosztą pogrzebu, zwrot tych kosztów do wysokości trzymiesięcznej kwoty zaopatrzenia emerytalnego.

ROZDZIAŁ VI.

Postanowienia przejściowe.

Art. 35. Postanowienia art. 3 p. 2 ust. pierwszego niniejszego rozporządzenia, stanowiącego uiszczenie należności za zaliczenie czasu poprzedniej

służby warunkiem tego zaliczenia i postanowienia art. 3 p. 2 ust. trzeciego tego rozporządzenia, określającego termin korzystania z tego zaliczenia, nie stosuje się przy ratalnem płaceniu należności za zaliczenia najwyżej 15 lat do tych pracowników, z którymi stosunek służbowy ulegnie rozwiązaniu w ciągu dwu lat, licząc od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, oraz do pozostałych po nich wdów i sierot.

Raty tej należności można potrącać z przyznaných zaopatrzeń.

Postanowienia końcowe.

Art. 36. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Kolei, co do art. 3 p. 1 ust. ostatni i co do art. 11 ust. ostatni Ministrowi Kolei w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej, a co do art. 6, art. 17 p. 1, art. 25 p. 1 i art. 32 p. 1 Ministrowi Kolei w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 37. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje tylko na ziemiach byłego zaboru rosyjskiego i austriackiego i wchodzi w życie od pierwszego dnia miesiąca, następującego po dniu jego ogłoszenia.

Z chwilą tą tracą moc obowiązującą względem osób nabywających prawa z niniejszego rozporządzenia wszelkie ustawy i przepisy, normujące sprawę zaopatrzenia względnie ubezpieczenia emerytalnego, wdowiego i sierocego oraz sprawę odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów: *K. Bartel*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Młodzianowski*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*

Minister Skarbu: *C. Klarner*

Minister Sprawiedliwości: *W. Makowski*

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego: *A. Sujkowski*

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych: *Dr. A. Raczyński*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Kolei: *Romocki*

Minister Robót Publicznych: *W. Broniewski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz*

Minister Reform Rolnych: *W. Staniewicz*
